

Wmo richtlijn
Indicatieadviesing voor
Hulp bij het Huishouden
Gemeente Schinnen 2012

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave		1
Inleiding		2
Hoofdstuk 1	Uitgangspunten voor Hulp bij het huishouden	
1.1	Als er beperkingen zijn bij het voeren van een huishouden	3
1.2	Onderdelen van hulp bij het huishouden	3
1.3	Voorliggende voorzieningen	4
1.4	Particuliere huishoudelijke hulp	4
1.5	Revalideren	4
1.6	Technische hulpmiddelen en woonvoorzieningen	4
Hoofdstuk 2	Uitzonderingen Gebruikelijke Zorg	
2.	Uitzonderingen gebruikelijke zorg	5
Hoofdstuk 3	Normering huishoudelijke taken in minuten	
3.1	Huishoudelijke werkzaamheden	8
3.2	Uitgangspunten hulp bij het huishouden	8
3.3	Boodschappenlijst samenstellen	9
3.4	Bereiding broodmaaltijd	9
3.5	Opwarmen warme maaltijd	9
3.6	Licht huishoudelijk werk in huis: kamers opruimen	10
3.7	Zwaar huishoudelijk werk: stofzuigen, wc/badkamer schoonmaken, ramen wassen	10
3.8	Textielverzorging	11
3.9	Organisatie van het huishouden (als er sprake is van regieproblemen)	12
3.10	Verzorging en/of tijdelijke opvang van kinderen	12
Hoofdstuk 4	Deskundigheid per activiteit	14
Bijlage I	Normtijden in schema	14
Bijlage II	Gebruikelijke zorg en afbakening ZZP (zorgzwaartepakket AWBZ)	19

Inleiding

De gemeente Schinnen heeft, conform de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de compensatieplicht om burgers met beperkingen in staat te stellen om een huishouden te voeren.

Artikel 9 en artikel 11 t/m 13 van de Verordening van de gemeente Schinnen bepaalt dat ter compensatie van beperkingen ten gevolge van ziekte of gebrek inclusief chronische, psychische en psychosociale problemen bij het voeren van een huishouden, de te verstrekken voorziening kan bestaan uit:

1. Hulp bij het huishouden als algemene voorziening
2. Hulp bij het huishouden in natura
3. Persoonsgebonden budget (PGB) voor hulp bij het huishouden

Hulp bij het huishouden als algemene voorziening

Het betreft hier een snelle en eenvoudige dienstverleningsoplossing zonder veel administratieve rompslomp voor gemeente en aanvrager. In de gemeente Schinnen is er geen Hulp bij het huishouden als algemene voorziening beschikbaar. Wellicht zal deze algemene voorziening er in de toekomst in het kader van de kanteling wel gaan komen.

Hulp bij het huishouden in natura

Als de cliënt recht heeft op een indicatie voor hulp bij het huishouden kan hij kiezen voor een natura voorziening. De gemeente zorgt dat de zorg wordt geleverd door een van de gecontracteerde zorgaanbieders.

De gemeente bepaalt de omvang van de hulp¹ en de geldigheidsduur van de indicatie.

Persoonsgebonden budget (PGB) voor hulp bij het huishouden

Als de cliënt recht heeft op een indicatie voor hulp bij het huishouden kan hij kiezen voor hulp bij het huishouden in de vorm van een PGB. Als het college een individuele voorziening toekent in de vorm van een PGB dan kan:

- a de cliënt kan zelf hulp bij het huishouden inkopen of.
- b de cliënt is wel officieel werkgever maar machtigt de gemeente om het PGB rechtstreeks te betalen aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder betaalt de hulp en verzorgt ook de verantwoording van het PGB. (Alpha hulp)

---

¹De gemeente Schinnen indiceert op uren en niet op klassen. Voor de zorg in natura (ZIN) betekent dit dat de gecontracteerde zorgaanbieder niet meer uren mag leveren dan geïndiceerd. Voor een hogere indicatie moet een nieuwe aanvraag worden ingediend.

Hoofdstuk 1   Uitgangspunten voor Hulp bij het huishouden

1.1.   Als er beperkingen zijn bij het voeren van een huishouden

Hulp bij het huishouden is aan de orde als er beperkingen zijn bij het voeren van een huishouden. Het huishouden disfunctioneert of dreigt te disfunctioneren.

De beperkingen kunnen een gevolg zijn van aandoeningen van somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aard dan wel ten gevolge van een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap. Ook een psychosociaal probleem kan een grondslag zijn

voor een indicatie hulp bij het huishouden.

Een disfunctionerend huishouden kan zich uiten in vervuiling (van de woning of van kleding), verwaarlozing (gezondheidsrisico's, persoonlijke verzorging, voeding en vocht) of ontredde van zichzelf of van afhankelijke huisgenoten.

1.2 .   Onderdelen van hulp bij het huishouden

Hulp bij het huishouden is als voorziening veelomvattend en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Broodmaaltijden bereiden;
- Warme maaltijd opwarmen en in uitzonderlijke situaties warme maaltijden bereiden;
- In uitzonderlijke situaties een boodschappenlijst samenstellen.
- Licht huishoudelijk werk;
- Zwaar huishoudelijk werk;
- Ramenwassen
- Textielverzorging;
- Verzorging van kinderen bij uitval van ouders en/of verzorgers;
- Dagelijkse organisatie van het huishouden;
- Advies, instructie en voorlichting gericht op het huishouden; het aanleren van bepaalde vaardigheden.

1.3. Voorliggende voorzieningen

Op de huishoudelijke hulp zijn een aantal voorzieningen voorliggend.

De wettelijke, de algemeen gebruikelijke, de gebruikelijke zorg, de algemene en de collectieve voorzieningen worden uitgebreid toegelicht in de verordening (artikel 1, lid 9 t/m 12 en lid 14 en 15 van de begripsomschrijvingen).

1.4. Particuliere huishoudelijke hulp

1) Wanneer er in de financiële situatie van de aanvrager iets verandert (bv verlies van baan ten gevolge van een beperking) waardoor de particuliere hulp niet gecontinueerd kan worden, kan aanspraak gemaakt worden op de voorziening hulp bij het huishouden.

2) Als een cliënt 9 maanden van een jaar particuliere hulp heeft en op het moment van de aanvraag, nog steeds hulp heeft die activiteiten overneemt (waarmee de cliënt bij het voeren van het huishouden problemen ondervindt) dan wordt de particuliere hulp als algemeen gebruikelijk beschouwd voor de overgenomen activiteiten en volgt er een negatieve indicatie.

3) Als een cliënt 9 maanden van een jaar particuliere hulp heeft en op het moment van de aanvraag, nog steeds hulp heeft die niet alle activiteiten overneemt (waarmee de cliënt bij het voeren van het huishouden problemen ondervindt) dan kan er een indicatie komen voor de activiteiten die niet overgenomen worden.

1.5. Revalideren

Wanneer bepaalde aandoeningen die de oorzaak vormen voor de huishoudelijke beperkingen naar de mening van de arts nog behandelmogelijkheden biedt, kan in de regel geen hulp bij het huishouden positief worden geïndiceerd. Het gaat hierbij dan met name om Moeilijk Objectieveerbare Aandoeningen (MOA) en psychische aandoeningen. Hulp bij het huishouden kan in een dergelijke situatie immers antirevaliderend werken. Wel kan hulp bij het huishouden naast een te volgen behandeling of revalidatie positief worden geadviseerd. Hierover is afstemming met de behandelaar nodig. Een dergelijke indicatie heeft dan in principe een korte geldigheidsduur, afgeleid van de duur van het behandel- of revalidatietraject.

1.6 Technische hulpmiddelen en woonvoorzieningen

Er is geen indicatie voor hulp bij het huishouden als de problemen van de cliënt afdoende kunnen worden opgelost met technische hulpmiddelen of woonvoorzieningen.

Hulpmiddelen kunnen bestaan uit algemeen gebruikelijke huishoudelijke apparatuur, zoals een wasmachine of stofzuiger. Deze hulpmiddelen dienen uit oogpunt van verantwoorde

werkomstandigheden ook voor de hulpverlener aanwezig te zijn.

Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van al aanwezige hulpmiddelen, zoals een wasdroger of een afwasmachine. Als dergelijke apparaten niet aanwezig zijn maar wel een adequate oplossing zouden bieden voor het probleem, is de aanschaf van deze hulpmiddelen algemeen gebruikelijk.

Woonvoorzieningen kunnen bijvoorbeeld keukenaanpassingen zijn of het plaatsen van een verhoging voor de droger/wasmachine.

Hulpmiddelen kunnen ook gefinancierd zijn uit een andere betalingsregeling, gericht op of aangepast aan de beperking van de cliënt (AWBZ, Regeling hulpmiddelen).

Hoofdstuk 2 Uitzonderingen Gebruikelijke Zorg

2.1. Wat is gebruikelijke zorg:

Gebruikelijke zorg wordt geregeld in artikel 9 van de verordening. Omwille van de overzichtelijkheid geven we hier eerst aan wat in het kader van de gebruikelijke zorg van de leefeenheid wordt verwacht:

1. Kinderen tot 5 jaar leveren geen bijdrage aan de huishouding.
2. Kinderen van 5 tot en met 12 jaar worden naar hun eigen mogelijkheden betrokken bij lichte huishoudelijke werkzaamheden als opruimen, tafel dekken/afruimen, afwassen/afdrogen, kleding in de wasmand gooien.
3. Kinderen van 13 tot en met 17 jaar kunnen, naast bovengenoemde taken hun eigen kamer op orde houden, d.w.z. rommel opruimen, stofzuigen, bed verschonen.
4. Een 18–23 jarige wordt verondersteld de volgende taken van een 1–persoonshuishouden uit te kunnen voeren die zijn te normeren naar 1:30 u uitstelbare zware taken en 1:00 u textielverzorging en 1:00 uur lichte, niet uitstelbare taken per week:
  - schoonhouden van sanitaire ruimte,
  - keuken en een kamer,
  - de was doen,
  - boodschappen doen,
  - maaltijd verzorgen,
  - afwassen en opruimen,
  - jongere gezinsleden verzorgen en begeleiden.
5. Vanaf 23 jaar wordt iemand geacht de huishoudelijke taken volledig over te nemen.

2.2. Wanneer kan een uitzondering worden gemaakt?

In bepaalde situaties is gebruikelijke zorg niet van toepassing of dient er soepeler mee omgegaan te worden .

Die situaties doen zich voor in het geval van :

A. Gezondheidsproblemen

indien uit (medisch) onderzoek blijkt dat een huisgenoot aantoonbare beperkingen heeft op grond van een aandoening, beperking, handicap of probleem waardoor redelijkerwijs de taken niet overgenomen kunnen worden is gebruikelijke zorg niet van toepassing.

Onderzoek moet aangeven of een leefeenheid, gegeven de voor die leefeenheid geldende gebruikelijke zorg, door de (chronische) uitval van een gezinslid niet alsnog onevenredig belast wordt en overbelasting dreigt. Er dient onderzoek gedaan te worden naar de verhouding tussen draagkracht en draaglast van de individuele cliënt.

Factoren die van invloed kunnen zijn op de draagkracht zijn bijvoorbeeld de lichamelijke en/of geestelijke conditie van de partner of huisgenoot maar ook het sociale netwerk en de wijze van omgaan met problemen. Factoren die van invloed kunnen zijn op draagkracht zijn bijvoorbeeld de mate waarin er sprake is van (on)planbare zorg, het ziektebeeld en de prognose, bijkomende problemen van sociale, emotionele of relationele aard.

Wanneer partner of huisgenoot door de combinatie van een (volledige) werkkring of opleiding en het voeren van het huishouden overbelast dreigt te raken, zal er door de consulent altijd medisch advies worden opgevraagd bij de GGD om de overbelasting te objectiveren.

Wanneer de dreigende overbelasting wordt veroorzaakt door een combinatie van werk en gebruikelijke zorg en andere activiteiten dan werk en huishouden, gaan werk en gebruikelijke zorg voor. Het beoefenen van vrijetijdsbesteding kan op zich geen reden zijn om een indicatie voor hulp bij het huishouden te krijgen.

In geval de leden van een leefeenheid overbelast dreigen te raken door de combinatie van werk en verzorging van de zieke partner/huisgenoot, kan een indicatie worden gesteld op de onderdelen die normaliter tot de gebruikelijke zorg worden gerekend. In principe zal die indicatie van korte duur zijn (3-6 maanden) om de leefeenheid de gelegenheid te geven de onderlinge taakverdeling aan de ontstane situatie aan te passen. Hetzelfde geldt als een partner/ouder ten gevolge van het plotseling overlijden van de andere ouder overbelast dreigt te raken door de combinatie van werk en verzorging van de inwonende kinderen.

B. Fysieke afwezigheid

Indien de huisgenoot van een zorgvrager vanwege werk fysiek niet aanwezig is wordt hiermee bij het indiceren uitsluitend rekening gehouden, wanneer het om aaneengesloten perioden van tenminste zeven etmalen gaat. De afwezigheid van de huisgenoot moet een verplichtend karakter hebben en inherent zijn aan diens werk; denk hierbij aan offshore werk, internationaal vrachtverkeer en werk in het buitenland.

Wanneer iemand aaneengesloten perioden van tenminste zeven etmalen van huis is, is er in die periode feitelijk sprake van een éénpersoonshuishouden en kan er geen gebruikelijke zorg worden geleverd.

Wanneer de fysieke afwezigheid van de partner minder dan 7 etmalen bedraagt, zal er altijd onderzocht moeten worden of de huisgenoot feitelijk kan voorzien in het verlenen van de zorg. Het gaat hier met name om niet-uitstelbare taken.

C. Overigen

- In terminale situaties (levensverwachting is minder dan 3 maanden) is het ontlasten van de huisgenoot in de vorm van hulp bij het huishouden gebruikelijk.
- Bij het plotseling overlijden van een van de ouders met als gevolg dat de achterblijvende ouder wordt belast met de opvoeding en verzorging van de kinderen in combinatie met werk. Ook in deze situatie kan tijdelijk (3 maanden) hulp bij het huishouden worden ingezet om de ouder de kans te geven op zoek te gaan naar andere oplossingen.
- Indien de aanwezige huisgenoten niet (meer) leerbaar zijn. Dit betreft een individuele beoordeling.
- Voorkomen van crisis en ontwrichting bij verzorging en opvang van gezonde kinderen; indien opvang van gezonde kinderen noodzakelijk is heeft de inzet van een voorliggende voorziening een verplichtend karakter. Indien de voorliggende voorziening niet beschikbaar is – een consulent moet zich hier van op de hoogte stellen – kan tijdelijke inzet van hulp bij het huishouden noodzakelijk zijn.
- Bij echtscheiding vervalt het samenwonen en daarmee dus ook de gebruikelijke zorg voor het huishouden en de onderlinge persoonlijke verzorging van partners. De zorgplicht voor de kinderen verdwijnt niet. Bij uitval van de verzorgende ouder moet wel onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheid van opvang van de kinderen door de niet thuiswonende ouder door te kijken naar de voor de rechtbank

vastgelegde afspraken tussen de ex-echtgenoten.

- Voor die perioden dat de kinderen bij de verzorgende –uitgevallen– ouder zijn kan er dan een indicatie voor opvang zijn. Als de zorgplicht door de niet-verzorgende ouder kennelijk niet wordt nagekomen, beschouwen we de situatie als een eenoudergezin.

Hoofdstuk 3 Normering huishoudelijke taken in minuten

3.1 Huishoudelijke werkzaamheden

Er worden standaard normtijden gehanteerd bij het indiceren van hulp bij het huishouden. De leefsituatie al dan niet in combinatie met de woonsituatie is niet langer uitgangspunt bij de urennormering maar in eerste aanleg is dat de grootte van de woning. Voor de bepaling van de omvang van de hulp is de leefsituatie alleen nog van belang bij de textielverzorging en als er meerwerkfactoren zijn als gevolg van de aanwezigheid van kinderen of extra volwassen personen. Voor de grootte van de woning hoeft slechts een verdeling te worden aangehouden tussen een woning met 2 slaapkamers of minder en een woning met meer dan 2 slaapkamers. De tijd die voor de verschillende taken wordt geïndiceerd is in overeenstemming gebracht met de normen die tegenwoordig gelden in de schoonmaakbranche. Het spreekt voor zich dat er altijd per cliënt een individuele afweging gemaakt dient te worden. Afwijkingen van normtijden dienen te worden gemotiveerd.

3.2 Uitgangspunten hulp bij het huishouden

- Er wordt gekeken naar de elementaire ruimten in de woning zoals woonkamer, keuken, badkamer, slaapkamer. Het aantal volwassen personen is niet leidend; er wordt gekeken naar de grootte van de woning.
- Er wordt uitgegaan van de norm van de sociale woningbouw; het hebben van een grote (vrijstaande) woning leidt niet tot meerzorg c.q. een hogere indicatie.
- Voor de aanwezigheid van kinderen kan meerzorg worden geïndiceerd.
- Het hebben van huisdieren is een eigen keuze; hiervoor wordt geen meerzorg geïndiceerd.
- Bij bepaalde problematiek, zoals bv. incontinentie en COPD wordt niet standaard meerzorg geïndiceerd.
- Onder huishoudelijke taken vallen zowel de uitstelbare als de niet-uitstelbare taken. Het verzorgen van –overigens gezonde– kinderen valt ook onder de hulp bij het huishouden.
- Niet-uitstelbare taken zijn maaltijd verzorgen/opwarmen, de kinderen verzorgen, afwassen en opruimen;

Gemeente Schinnen

- Wel-uitstelbare taken zijn wasverzorging, zwaar huishoudelijk werk: stofzuigen, sanitair, keuken, bedden verschoneren.

3.3 Boodschappenlijst samenstellen

De boodschappenservice is algemeen gebruikelijk en voorhanden.

In situaties waar sprake is van een regieprobleem of daar waar de cliënt dusdanig beperkt is dat hij niet in staat is om gebruik te maken van een boodschappenservice, kan dit geïndiceerd worden:

- 15 min per week

3.4 Bereiding broodmaaltijd

Broodmaaltijd bereiden (brood smeren), broodmaaltijd klaarzetten, tafel dekken en afruimen
koffie/thee zetten, opruimen/afwassen

- 15 minuten per keer;

Indien mogelijk 's ochtends de boterhammen voor 's avonds klaarmaken en afgedekt in koelkast bewaren.

Kinderen < 12 jaar

- 20 minuten per keer

3.5 Warme maaltijd

Warme maaltijd opwarmen
Warme maaltijd klaarzetten/tafel dekken
Opruimen/afwassen

- 15 minuten per dag

Gemeente Schinnen

Warme maaltijd bereiden

(uitzonderlijke situaties: hele specifieke diëten die niet verkrijgbaar zijn via maaltijdservice of gezinnen met jonge kinderen (<12 jaar))

Maaltijdservice en kant en klaar maaltijden zijn algemeen gebruikelijk en gaan altijd voor.

3.6 Licht huishoudelijk werk in huis: kamers opruimen

Stof afnemen, opruimen, afwassen, bed opmaken

Woning met 2 slaapkamers in gebruik of minder

- 40 minuten per week

Woning met 3 slaapkamers in gebruik of meer

- 60 minuten per week

3.7 Zwaar huishoudelijk werk: stofzuigen, wc/badkamer schoonmaken

Stofzuigen, schrobben, dweilen, soppen van sanitair en keuken, bedden verschoneren

Woning met 2 slaapkamers of minder in gebruik

- 70 minuten per week

Woning met 3 slaapkamers in gebruik

- 100 minuten per week

Voor slaapkamers die niet in gebruik zijn (maximaal 2)

- 5 minuten per week

Meerwerk i.v.m. trappenhuis in woning

- 30 minuten per week

Voor het wassen van de ramen (alleen aan de binnenkant één keer per kwartaal)

- 5 minuten per week

Voor de aanwezigheid van kinderen kan meerzorg geïndiceerd worden van

- max. 15 minuten per kind per week

Voor de aanwezigheid van een extra volwassen persoon wordt meerzorg geïndiceerd van

- max. 30 minuten per week

Bij een hoge vervuilingsgraad ten gevolge van de beperking kan meerzorg geïndiceerd worden van

- max. 30 minuten per week

3.8 Textielverzorging

Kleding en linnengoed sorteren en wassen in wasmachine

Was drogen in droogmachine

Vouwen, strijken, opbergen

Eenpersoonshuishouden

- max. 45 minuten per week

Twee persoonshuishouden

- max. 60 minuten per week

Factoren meerzorg

Aantal kinderen < 16 jaar

- 15 min per kind per week

Het strijken van de bovenkleding is opgenomen in de normtijd. Onderkleding en beddengoed wordt gevouwen.

3.9 Organisatie van het huishouden (als er sprake is van een regieprobleem)

Organisatie van huishoudelijke activiteiten
Plannen en beheren van middelen m.b.t. het huishouden

- 30 minuten per week

3.10 Verzorging en/of tijdelijke opvang van kinderen

Indien de consulent zich ervan heeft vergewist dat de voorliggende en algemeen gebruikelijke voorzieningen niet aanwezig of niet toepasbaar zijn of zijn uitgeput, is bij uitval van de ouder in een éénuoudergezin afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind, een advies voor hulp bij het huishouden mogelijk. Deze indicatie kan tot 40 uur per week afgegeven worden voor oppas en opvang van gezonde kinderen. Een dergelijke indicatie is in principe van korte duur (maximaal 3 maanden), de periode waarin een eigen oplossing moet worden gevonden.

- max. 40 uur per week

De grondslag ligt bij de ouder. Deze is tijdelijk niet in staat om de ouderrol op zich te nemen.

Een kind van 3 maanden of ouder kan gebruik maken van een kinderdagverblijf voor max. 5 dagen.

Voor kinderen tot en met 7 jaar geldt:

Naar bed brengen/uit bed halen

10 minuten per keer per kind

Gemeente Schinnen

Wassen en kleden	20 minuten per dag per kind
Eten en/of drinken geven	20 minuten per broodmaaltijd 20 minuten per warme maaltijd
Babyvoeding:flesje	20 minuten per keer
Luier verschonen	10 minuten per keer
Naar school/crèche brengen	15 minuten per keer

Het is hierbij mogelijk om taken te combineren. Als kinderen op hetzelfde tijdstip naar bed gaan, telt dat voor 1 keer en niet per kind. De frequentie is gerelateerd aan de leeftijd en ontwikkelingsfase van het kind.

Factoren meerzorg: gedragsproblematiek bij kinderen
Factoren meer-minderzorg: leeftijd van de kinderen
Maximale duur voor de opvang is 3 maanden

HH basis: alles wat valt onder 3.3 t/m 3.8

HH plus: alles wat valt onder 3.9 t/m 3.10

Bijlage I

Normtijden in schema

De leefsituatie al dan niet in combinatie met de woonsituatie is niet langer uitgangspunt bij de urennormering maar in eerste aanleg is dat de grootte van de woning. Voor de bepaling van de omvang van de hulp is de leefsituatie alleen nog van belang bij de textielverzorging en als er meerwerk factoren zijn als gevolg van de aanwezigheid van kinderen of extra volwassen personen.

Voor de grootte van de woning hoeft slechts een verdeling te worden aangehouden tussen een woning met 2 slaapkamers of minder en een woning met meer dan 2 slaapkamers.

De tijd die voor de verschillende taken wordt geïndiceerd is in overeenstemming gebracht met de normen die tegenwoordig gelden in de schoonmaakbranche. Hierbij wordt opgemerkt dat altijd terdege rekening moet worden gehouden met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager als bedoeld in artikel 4.2 van de Wmo en zo nodig van de richtlijnen kan/moet worden afgeweken om maatwerk te leveren.

Omwille van de overzichtelijkheid zijn die normtijden in schema I en II gezet met alle huishoudelijke taken die vallen onder de categorie basis die overwegend aangeduid kunnen worden als het voorzien in de primaire levensbehoeften en de schoonmaaktaken.

De categorie aanduiding verwijst naar die in de richtlijn zelf.

Ook zijn aan het eind van ieder schema de combinaties opgenomen bij een volledige indicatie van de 3 hoofdgroepen.

In de kolom voorliggende voorzieningen worden alle voorzieningen of regelingen bedoeld die van invloed zijn op de indicering van dat betreffende onderdeel en die in de verordening nader zijn uitgewerkt. Het is mogelijk dat door maatschappelijke en technische ontwikkelingen (bijv. robotstofzuiger) en het beschikbaar (laten) komen van andere vormen van dienstverlening (zoals strijkservice) het aantal voorliggende voorzieningen zal toenemen.

De taken die vallen onder de categorie plus staan in schema III en hebben betrekking op:

- Planning en taakverdeling van het voeren van het huishouden
- Aandacht voor de hygiëne in huis
- Advies en beheer van de levensmiddelenvoorraad
- Instructie en voorlichting die direct is verbonden aan activiteiten zoals stimulering en het aanleren van en begeleiding bij huishoudelijke taken waaronder noodzakelijke

- advisering aan informele zorgverleners van cliënt
- Organisatie van het huishouden in verband met chronische ziekte of beperking
  - Specifieke ondersteuning bij een ontregelde huishouding i.v.m. psychische problemen
  - Noodzakelijk opvang van thuiswonende kinderen

Categorie basis.

I. Woning met 2 of minder als slaapkamers in gebruik zijnde ruimten.	Voorliggende voorziening aanwezig.	Minuten per week.
3.3 Boodschappenlijst samenstellen	Ja	15
3.4 a. Bereiding broodmaaltijd volwassene		15 per keer
3.4 b. Bereiding broodmaaltijd kinderen <12 jaar		20 per keer
3.5 a. Kant en klare maaltijd opwarmen		15 per dag
3.5 b. Warme maaltijd bereiden	Ja	30 per dag
3.6 Lichte taken (volledige indicatie)		40
Alleen de lichte taken op borsthoogte		20
Alleen de lichte hoog-laag taken		20
3.7 Zware taken		75
Stofzuigen		15
Schrobben/dweilen/soppen:sanitair en keuken		30
Bedden verschoneren		15
Opruimen huishoudelijk afval		10
Ramen zemen binnenkant		5 (2)
Meerwerk i.v. m. trappenhuis in woning		30
Meerwerk kinderen jonger dan 16 jaar		Max 15 per kind
Meerwerk extra volwassen persoon		Max 30
Meerwerk hoge vervuilingsgraad a.g.v. beperking		Max 30
3.8 a. Textielverzorging (eenpersoonshuishouden)		45
Sorteren van de was en in/uit de machine doen		10

Drogen en ophangen van de was	Ja (1)	10
Strijken en vouwen was		25
3.9 b. Textielverzorging (meerpersoonshuishouden)		60
Sorteren van de was en in/uit machine doen		10
Drogen en ophangen van de was	Ja	10
Strijken en vouwen was		40
Meerwerk bij kinderen jonger dan 16 jaar		15 per kind
Combinaties:		
Combinatie van licht, zwaar en textielverzorging (volledige indicatie bij eenpersoonshuishouden)		160
Combinatie van licht, zwaar en textielverzorging (volledige indicatie meerpersoonshuishouden)		175

Ad 1: Weeg ook voorliggende voorzieningen mee zoals het zittend uitvoeren van strijktaken,

wasmachine op een verhoger plaatsen of gebruik maken van een wasrek of droger.

Bij

tekort aan financiële middelen kan verwezen worden naar de WWB.

Ad 2: Gebaseerd op het één maal in het kwartaal zemen van de ramen aan de binnenkant.

II. Woning met 3 of meer als slaapkamers in gebruik zijnde ruimten.	Voorliggende voorziening aanwezig.	Minuten per week.
3.3 Boodschappenlijst samenstellen	Ja	15
3.4 a. Bereiding broodmaaltijd volwassene		15 per keer
3.4 b. Bereiding broodmaaltijd kinderen <12 jaar		20 per keer
3.5 a. Kant en klare maaltijd opwarmen		15 per dag
3.5 b. Warme maaltijd bereiden	Ja	30 per dag
3.6 Lichte taken (volledige indicatie)		60

Alleen de lichte taken op borsthoogte		30
Alleen de lichte hoog-laag taken		30
3.7 Zware taken		105
Stofzuigen		25
Schrobben/dweilen/soppen:sanitair en keuken		40
Bedden verschoneren		25
Opruimen huishoudelijk afval		10
Ramen zemen binnenkant		5 (2)
Meerwerk i.v.m. trappenhuis in woning		30
Meerwerk kinderen jonger dan 16 jaar		Max 15 per kind
Meerwerk extra volwassen persoon (meer dan 1)		Max 30
Meerwerk hoge vervuilingsgraad a.g.v. beperking		Max 30
3.8 Textielverzorging (meerpersoonshuishouden)		60
Sorteren van de was		10
Drogen en ophangen van de was	Ja (1)	10
Strijken en vouwen was		40
Meerwerk bij kinderen jonger dan 16 jaar		15 per kind
Combinatie:		
Combinatie van licht, zwaar en textielverzorging (volledige indicatie bij meerpersoonshuishouden)		225

Ad 1: Weeg ook voorliggende voorzieningen mee zoals het zittend uitvoeren van strijktaken,

wasmachine op een verhoger plaatsen of gebruik maken van een wasrek of droger.

Bij

tekort aan financiële middelen kan verwezen worden naar de WWB.

Ad 2: Gebaseerd op één maal in het kwartaal zemen van de ramen aan de binnenkant.

Categorie plus

III.	Voorliggende voorziening aanwezig.	Minuten per week.
3.9 Dagelijkse organisatie van het huishouden		30
3.10 Verzorging/tijdelijke opvang kinderen (als een ouder tijdelijk als gevolg van een beperking niet in staat is de verzorging uit te voeren)	Ja	Max. 40 u
Kinderen t/m 7 jaar (<u>zie ook omschrijving in richtlijn</u>): - Naar bed brengen / uit bed halen - Wassen en kleden - Eten en/of drinken geven - Babyvoeding (fles of borstvoeding) - Luiers verschoonen - Naar school/crèche brengen of halen - Opvang overdag		10 per keer per kind 20 per dag per kind 20 per broodmaaltijd 20 per warme maaltijd 20 per keer 10 per keer 15 per keer.

Ad 3.10 van schema III.

Voorkomen van crisis en ontwrichting bij verzorging en opvang van gezonde kinderen

Indien opvang van gezonde kinderen noodzakelijk is heeft de inzet van voorliggende voorzieningen en/of mantelzorg een verplichtend karakter. Gebruik van voorliggende voorzieningen zoals kinderopvang en crèche is gangbaar tot en met 5 dagen per week. Als deze niet aanwezig, niet toepasbaar of uitgeput zijn, is inzet van hulp voor oppas en opvang van kinderen voor een korte periode mogelijk. Te denken valt aan een periode van 3-6 maanden zodat de ouder(s) de gelegenheid krijgt een eigen oplossing te vinden.

Vragen die gesteld kunnen worden bij inzet zorg voor kinderen.

Betrokkene: medische situatie, medicatie, behandelaar.

Persoonlijke verzorging zelfstandig mogelijk?

Eten drinken zelfstandig mogelijk, nodig om eten klaar te zetten of kan dit zelf gemaakt worden?

Verplaatsen, kan betrokkene zelf naar toilet gaan?

Verwachting ziektebeloop.

De partner/leefgenoot: medische situatie, medicatie, behandelaar.

Zorgverlof opgenomen? Mogelijkheid tot zorgverlof?

Hoeveel dagen per week werkzaam?

Hoeveel uur werkzaam per dag en op welke tijdstippen?

Bij overbelasting: contact opgenomen met de huisarts?

Kinderen:

Zijn er gezondheidsproblemen?

Leeftijd van de kinderen, gaan ze naar school of opvang? Zo ja, is er uitbreiding van uren opvang mogelijk?

Nee, Is er de mogelijkheid om naar opvang te brengen? Blijven ze tussen de middag over?

Kunnen ze zelfstandig uit bed gaan?

Kunnen ze zelfstandig aankleden en wassen?

Kunnen ze zelfstandig een boterham smeren en drinken?

Bestaat de mogelijkheid familie in te schakelen voor het leveren van zorg?

Bijlage II

Gebruikelijke zorg en afbakening ZZP (zorgzwaartepakket AWBZ)

Gebruikelijke zorg.

Gebruikelijke zorg heeft een verplichtend karakter. Dit houdt in dat er zowel van volwassen als jonge huisgenoten een bijdrage wordt verlangd in het huishouden. Hierbij dient echter wel rekening te worden gehouden met de ontwikkelingsfase van kinderen.

Voor gezonde jonge huisgenoten geldt:

- Huisgenoten tot 5 jaar leveren geen bijdrage aan het huishouden
- Huisgenoten van 5 tot en met 12 jaar worden naar eigen mogelijkheden betrokken bij lichte huishoudelijke werkzaamheden (bv. opruimen, tafel dekken/afruimen, afwassen/afdrogen, een boodschap doen en kleding in de wasmand gooien)
- Huisgenoten van 13 tot en met 17 jaar kunnen helpen bij lichte huishoudelijke werkzaamheden (bv. opruimen, tafel dekken/afruimen, afwassen/afdrogen, een boodschap doen, kleding in de wasmand gooien) en hun eigen kamer op orde houden (rommel

- opruimen, stofzuigen en bed verschoneren)
- o Huisgenoten van 18 tot en met 22 jaar kunnen een éénpersoonshuishouden voeren te normeren naar 70 minuten uitstelbare zware taken, 45 minuten textielverzorging en 40 minuten lichte niet uitstelbare taken per week. Dit wil zeggen; schoonhouden van sanitaire ruimte, keuken en één kamer, de was doen, boodschappen doen, maaltijd verzorgen, afwassen en opruimen. Indien nodig kan ook de opvang en/of verzorging van jongere gezinsleden tot hun taken behoren.
  - o Huisgenoten vanaf 23 jaar worden geacht de huishoudelijke taken volledig overnemen wanneer de cliënt uitvalt.

Geen uitzondering op gebruikelijke zorg:

Redenen als “niet gewend zijn om” of “geen huishoudelijke werk willen en/of kunnen verrichten” leiden niet tot een aanspraak op hulp in de huishouding. In die situaties kan een tijdelijke indicatie afgegeven worden voor het aanleren hiervan. De taak wordt dan niet overgenomen maar via instructies gestuurd. Dit geldt niet indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat dit de huisgenoot niet meer aangeleerd kan worden en dit is met name het geval bij personen op hoge leeftijd.

Uitzonderingen op gebruikelijke zorg:

1. Er bestaat ook een compensatieplicht indien de huisgenoot of huisgenoten wegens medische beperkingen niet of slechts gedeeltelijk in staat is/zijn om gebruikelijke zorg te bieden.

2.1 Overbelasting algemeen wegens medische beperkingen:

Overbelasting kan worden veroorzaakt door een combinatie van symptomen van lichamelijke en/of psychische aard en wordt bepaald door in- en uitwendige factoren. Met andere woorden; in exact dezelfde situatie zal de ene huisgenoot wel overbelast kunnen raken, terwijl een andere huisgenoot hier geen of minder last van heeft. Het is daarom van belang zorgvuldig onderzoek te plegen naar de verhouding tussen draagkracht (belastbaarheid) en draaglast (belasting) en symptomen die kunnen wijzen op overbelasting. In veel gevallen wordt een medisch adviseur daarbij ingeschakeld ter beoordeling.

In principe zal overname van huishoudelijke taken voor een korte duur zijn, te denken valt

aan 3–6 maanden. In deze periode wordt de leefeenheid de gelegenheid gegeven de onderlinge taakverdeling aan de ontstane situatie aan te passen.

Factoren die van invloed zijn op de draagkracht zijn onder meer:

- lichamelijke conditie
- geestelijke conditie
- wijze van omgaan met problemen (coping)
- motivatie voor de zorgtaak
- sociaal netwerk
- omvang en mate van (on)planbaarheid van zorgtaken
- ziektebeeld en prognose
- inzicht van huisgenoot in ziektebeeld van cliënt
- woonsituatie
- bijkomende sociale problemen
- bijkomende emotionele problemen
- bijkomende relationele problemen
-

Mogelijke symptomen van overbelasting zijn:

- gespannen spieren, vaak in schoudergordel en rug
- hoge bloeddruk
- gewrichtspijn
- gevoelens van slaptte
- slapeloosheid
- migraine, duizeligheid
- spierkrampen
- verminderde weerstand, ziektegevoeligheid
- opvliegingen
- ademnood en gevoelens van beklemming op de borst
- plotseling hevig zweten
- gevoelens van beklemming in de hals
- spiertrekkingen in het gezicht
- verhoogde algemene prikkelbaarheid, boosheid, (verbale) agressie, zwijgen
- ongeduld
- vaak huilen
- neerslachtigheid
- Isolering
- Verbittering

- Concentratieproblemen
- Dwangmatig denken, niet meer kunnen stoppen
- Rusteloosheid
- Perfectionisme
- Geen beslissingen kunnen nemen
- Denkblokkades

(Dreigende) overbelasting door het verlenen van AWBZ-zorg.

Uit jurisprudentie blijkt dat in die situaties de aanvraag voor huishoudelijke hulp niet per definitie afgewezen kan worden. Als een huisgenoot aangeeft dat er sprake is van (dreigende) overbelasting door de combinatie van (huishoudelijk) werk én de verzorging van een zieke huisgenoot, dienen deze klachten te worden geobjectiveerd. Het oordeel van een arts is hierbij noodzakelijk naast het horen van de huisgenoot.

Daarbij dienen onderstaande aspecten onderzocht te worden:

- is er sprake van onplanbare zorg
- worden meer uren AWBZ zorg geleverd dan geïndiceerd (bieden van mantelzorg)
- heeft huisgenoot mogelijk een (deel van) betaalbare baan opgezegd om AWBZ zorg te verlenen
- draaglast en draagkracht

Uit recente jurisprudentie blijkt dat onderzoek naar enkel de medische situatie van de huisgenoot niet toereikend is. Op grond van artikel 4 lid 2 Wmo moet er ook een beeld gevormd worden van de overige factoren die kunnen leiden tot (dreigende) overbelasting. Denk daarbij aan de aard en intensiteit van de verleende zorg, tezamen met de medische problematiek van de cliënt.

(Dreigende) overbelasting bij korte levensverwachting cliënt

In terminale situaties is overleg met de huisgenoten over wat draagbaar is zeer belangrijk. In deze situaties mag er soepeler worden omgegaan met het principe "gebruikelijke zorg".

(Dreigende) overbelasting na overlijden ouder.

Indien een cliënt aangeeft overbelast te zijn door de combinatie van werk en de verzorging van de inwonende kinderen, vanwege het plotseling overlijden van de andere (inwonende) ouder, kan kortdurend huishoudelijke taken worden overgenomen. Te denken valt aan een periode van 3-6 maanden zodat de leefeenheid de gelegenheid gegeven de taakverdeling

aan de ontstane situatie aan te passen.

Fysieke afwezigheid i.v.m. werk.

Er wordt geen rekening gehouden met drukke werkzaamheden, lange werktijden of veel reistijd. Over het algemeen kan alleen rekening worden gehouden met personen die vanwege hun werkzaamheden langdurig van huis zijn. Dit is bijvoorbeeld het geval bij vrachtwagenchauffeurs op internationale transporten, medewerkers in de off-shore of mariniers. De afwezigheid dient echter wel te voldoen aan de volgende kenmerken:

- het is inherent aan het werk
- het heeft een verplichtend karakter
- het is voor een aaneengesloten periode van 7 etmalen

Afbakening hulp bij het huishouden en zorgzwaartepakket (ZZP)

Cliënten die een indicatie hebben gekregen voor verblijfszorg hebben een aantal keuzes om deze zorg in te zetten. Afhankelijk van de keuze van de cliënt valt de hulp bij het huishouden onder de WMO of onder de AWBZ.

Het schema toont de verschillende mogelijkheden:

	1. Opname in verblijfssetting	2. Overbruggings- zorg	3. In functies (ZIN)	4. VPT	5. In PGB
ZZP indicatie < 01-01-2009	AWBZ	WMO	WMO	AWBZ	WMO
ZZP indicatie > 01-01-2009	AWBZ	WMO	WMO	AWBZ	AWBZ

Opname in verblijfsinstelling

De cliënt zet het ZZP in, in een intramurale instelling (verblijf). De cliënt zet dan de functie 'verblijf' in. De hulp bij het huishouden wordt dan gefinancierd vanuit de AWBZ.

Overbruggingszorg

De cliënt wil met het ZZP naar een intramurale instelling (verblijf) maar komt op de wachtlijst te staan. Zolang de cliënt thuis woont ontvangt hij overbruggingszorg totdat de functie verblijf wordt ingezet. Hier is geen maximale termijn aan verbonden. De hulp bij het huishouden wordt dan gefinancierd vanuit de WMO, omdat de cliënt de functie 'verblijf' nog niet inzet.

In functies (ZIN)

De cliënt wil met het ZZP niet naar een intramurale instelling. Hij kiest ervoor om langdurig thuis te blijven wonen en de zorg door een zorgaanbieder thuis in te zetten. Hij ontvangt dan ZIN. Het zorgkantoor zet de indicatie 'verblijf' om functies en klassen. Er is dan geen functie 'verblijf' meer. De zorg wordt geleverd door een externe zorgaanbieder. Omdat de functie 'verblijf' niet wordt ingezet wordt de hulp bij het huishouden gefinancierd vanuit de WMO.

VPT

De cliënt wil met een ZZP niet naar een intramurale instelling. Hij kiest ervoor om langdurig thuis te blijven wonen en de zorg door een zorgaanbieder thuis in te zetten. In plaats van ZIN kiest de cliënt voor "Volledig Pakket Thuis' (VPT).

In dit geval zet het zorgkantoor de indicatie om in functies en klassen met de functie 'verblijf'.

De zorg kan dan worden geleverd door een interne of externe zorgaanbieder in onderaannemerschap. De hulp bij het huishouden wordt gefinancierd vanuit de AWBZ omdat de functie "verblijf" wordt ingezet. Het zorgkantoor weet of een cliënt een VPT heeft.

September 2012.